

Valmanifest

antaget av socialdemokratiska partistyrelsen den 9 augusti 1982

Socialdemokraterna

Arkivet

12180 / 41

Fred och arbete

Endast i fred kan människorna tillsammans bygga en bättre framtid.

Nedrustningen måste drivas fram av folken själva, i skräck för krigets fasor, som ett uttryck för längtan efter fred och i insikt om allt som förenar människor världen över. De kan aldrig nå ett bättre liv på våldets väg. De kan aldrig nå ett bättre liv genom att slösa bort sina resurser på kapprustningen.

Fria folk är den säkraste grunden för fredens fortbestånd. Socialdemokratin stödjer folkens frigörelsekamp för nationellt oberoende, frihet och demokrati.

Socialdemokratin skall konsekvent arbeta för fred och internationell nedrustning, mot förtryck och förföljelse av människor, för solidaritet och samarbete mellan folken.

Socialdemokratin vill tillsammans med andra verka för att överföra människornas längtan efter fred till en aktiv politik för fred.

*

Sverige är ett bra land. Vårt samhälle har byggts upp på ansvarskänsla, solidaritet och social rättvisa.

Ändå är Sverige i en kris, djupare än någonsin sedan början av trettioalet. Krisen är ekonomisk och politisk.

Den ekonomiska krisen är inte unik för Sverige. Den har drabbat hela världen. Men krisen i Sverige har fördjupats av borgerliga regeringar, som saknat kraft och förmåga att värna sysselsättning och social trygghet. En fortsatt borgerlig politik leder, som i Storbritannien och USA, obönhörligt till massarbetslöshet och vidgade klassklyftor.

Varken kapitalismen eller kommunismen har visat sig kunna lösa de ekonomiska och sociala problemen.

Kapitalismen har inte lyckats förena materiell tillväxt med social rättvisa. Enbart inom den västliga industrivärlden finns nu över 30 miljoner arbetslösa. Särskilt allvarligt är den tilltagande ungdomsarbetslösheten. En stor del av en generation känner sig obehövlig. Exempelen från

trettiotalet visar att detta är ett hot mot demokratin, en grogrund för fascismen.

Kommunismen är inget alternativ. Förtrycket i kommunistiskt styrda länder är avskyvärt. Dessutom växer insikten att kommunismen misslyckats även ekonomiskt. Traditionella jordbruksländer kan efter några decenniers kommunistiskt styre inte ens livnära sin egen befolkning. Man tvingas till lån från den kapitalistiska världen.

Socialdemokratin har alltid representerat den tredje kraften, ett alternativ till såväl kapitalismen som kommunismen. Behovet av detta alternativ blir alltmer uppenbart när varken kapitalismen eller kommunismen kan lösa grundläggande samhällsproblem.

Vårt land har nu drabbats av samma sjukdomssymptom som den kapitalistiska västvärlden. Moderata samlingspartiet inspireras av de krafter i USA och Storbritannien som vill utnyttja den ekonomiska krisen för att driva utvecklingen tillbaka till ett hårdare samhälle, i vilket egoismen blir en dygd och de svaga dess offer.

Det som på arbetsgivarhåll kallats "Operation tillbakarullning" har börjat. Och det som rullas tillbaka är den fulla sysselsättningen, den sociala välfärden, omsorgen om barnen och de äldre — solidariteten i samhället. Detta är det allvarligaste hotet sedan trettiotalet mot det välfärdsbygge kring vilket socialdemokratin samlat generationer svenskar.

De borgerliga litar på "marknadens självläkande krafter". Men ekonomin läker sig inte själv. Vi har social nedrustning och växande arbetslöshet. Vi har samtidigt jättelika underskott i statens finanser och i våra affärer med utlandet, en rekordhög inflation, ett ras i investeringar och framtidsbyggande.

Under sex år har Sverige haft fyra olika borgerliga regeringar. Trots att högerkrafterna med hjälp av folkpartiet och centerpartiet haft majoritet i riksdagen har de inte kunnat bilda handlingskraftiga regeringar. I en tid då behovet av en stark och konsekvent politik är särskilt trängande, har splittring och handlingsförlamning fått råda i landets politiska ledning.

Socialdemokratin har i programmet "Framtid för Sverige" angett hur vårt land skall ta sig ur krisen. Det är ett kärvt program. Där utställs inga lättsinniga löften. Det förutsätter att vi arbetar oss ur krisen, att vi bygger vår framtid genom offensiva investeringar. Socialdemokratin har ett handfast och konkret program, vars främsta syfte är att åstadkomma full sysselsättning, en stark ekonomi, social rättvisa och en bättre livsmiljö.

Arbetslösheten är inte bara ett hot mot demokratin, en tragedi för den som drabbas av den. Den är dessutom ett slöseri med vår främsta tillgång, vår välutbildade arbetskraft, vår vilja att arbeta. Vi har inte råd med att inte arbeta, att inte mobilisera alla våra tillgångar.

Den fulla sysselsättningen är den första hörnstenen i vårt krisprogram.

*

Det är nödvändigt att ta ned de stora underskotten i statens finanser och i våra utlandsaffärer och att beslutsamt angripa inflationen. För att säkra framtidens sysselsättning, inkomster och pensioner behövs en ökad kapitalbildning, ett ökat sparande.

Det kan bara ske med löntagarnas medverkan och under förutsättning att löntagarna har inflytande över att pengarna används för investeringar — inte till spekulation — och att löntagarna får del i de värden som skapas. Av dessa skäl har socialdemokratin föreslagit inrättandet av löntagarfonder.

Den socialdemokratiska partikongressen har enhälligt slagit fast bestämda principer för ett fondsystem. Kongressen gav också den socialdemokratiska partiledningen, i nära samarbete med fackföreningsrörelsen, ett betydande handlingsutrymme när det gäller utformningen och tidsplanen för att genomföra ett förslag om löntagarfonder. Socialdemokratin eftersträvar en bred anslutning och är som alltid beredd att ta hänsyn till andras uppfattning. Löntagarfonder är ett led i strävandena att lösa den ekonomiska krisen. Vår välfärd och sociala trygghet kan endast bäras upp av en stark ekonomi.

En stark ekonomi är den andra hörnstenen i vårt krisprogram.

*

Den borgerliga politiken har inneburit att de största bördorna lagts på de grupper som haft svårast att bära dem. De borgerliga partierna hotar nu med nya hårda nedskärningar som kommer att lägga ytterligare bördor på dessa grupper.

De uppoffringar som fordras för att komma till rätta med resultaten av sex års borgerligt vanstyre måste bäras solidariskt av hela folket. Vi lovar inga nya kostnadskrävande reformer. Våra ansträngningar måste i första hand inriktas på att försvara de trygghetsreformer som börjat raseras under borgerliga regeringar.

En socialdemokratisk regering kommer därför att

- avskaffa karensdagarna i sjukförsäkringen
- undanröja försämringen av arbetslöshetsförsäkringen
- återställa värdesäkringarna av pensionerna
- riva upp beslutet om en försämring av statens bidrag till den kommunala barnomsorgen

För att klara dessa utgifter skall momsens återställas till nivån hösten 1981, arbetsgivaravgiften höjas något och orättvisa subventioner till de välbeställda avskaffas.

Den sociala tryggheten och en rättvis fördelning är den tredje hörnstenen i vårt krisprogram.

*

Att värna människans livsmiljö — på arbetsplatsen, i bostaden, i naturen — är en viktig del i socialdemokratin politik. Vi ser det som en skyldighet mot kommande generationer att förvalta miljön på ett ansvarsfullt sätt. Det är en mänsklig rättighet att kunna gå till arbetet utan att oroas för de skador, som en dålig arbetsmiljö kan vålla. Därför vill socialdemokratin kraftfullt bekämpa bristerna i arbetsmiljön. Också hoten mot den yttre miljön — försurningen, gifterna, industriutsläppen — måste motverkas genom en aktiv miljöpolitik, nationellt och internationellt.

Under trycket av den ekonomiska krisen höjs nu röster för att miljökraven måste sänkas. Men miljöfrågorna blir inte mindre angelägna därför att de ekonomiska problemen blivit större. Miljön blir inte mindre förstörd av att utsläppen sker i en lågkonjunktur. En balanserad ekonomisk tillväxt blir inte möjlig om vi idkar rovdrift på naturen.

Omsorgen om livsmiljön är den fjärde hörnstenen i vårt krisprogram.

*

Socialdemokratin vill samla alla goda krafter för att lösa Sveriges problem. Vi eftersträvar breda lösningar över blockgränserna. Vårt program syftar till att föra Sverige ur den ekonomiska krisen. För att detta skall bli möjligt måste man lösa landets politiska kris.

Socialdemokratin har haft den politiska ledningen för Sverige under 44 år — en period av ekonomisk utveckling och sociala framsteg. De borgerliga partierna har haft regeringsansvaret under sex år — en period av kraftlöshet, splittning, ekonomisk tillbakagång och tilltagande sociala spänningar.

Landet behöver en politisk ledning, som kan samla nationen till den kraftansträngning som är nödvändig om Sverige skall kunna föras ur den ekonomiska krisen.

Rösta därför med
Socialdemokraterna
den 19 september

